

TEMEL EĞİTİMDE SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Hanife ESEN AYGÜN

Prof. Dr. Çiğdem ŞAHİN TAŞKIN

...Geleceğin Fikirleri...

TEMEL EĞİTİMDE SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME

Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Hanife ESEN AYGÜN & Prof. Dr. Çiğdem ŞAHİN TAŞKIN

ISBN: 978-605-7523-82-2

Kitap içeriği bölümlerinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın Okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Sadık HANGÜL

1. Baskı: Ankara - Ağustos, 2021

Baskı:

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti. İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1

Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 47479

İletişim:

Harbiye Mah. Hürriyet Cad. No: 56/A Dikmen Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com

TEMEL EĞİTİMDE SOSYAL-DUYGUSAL ÖĞRENME

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Hanife ESEN AYGÜN

Prof. Dr. Çiğdem ŞAHİN TAŞKIN

Yazarlar

Dr. Öğr. Üyesi Handan DOĞAN

Dr. Öğr. Üyesi Mehtap SEZGİN

Doç. Dr. Burcu ÖZDEMİR BECEREN

Prof. Dr. Çiğdem ŞAHİN TAŞKIN

Dr. Öğr. Üyesi Hanife ESEN AYGÜN

Arş. Gör. Dr. Turgut BAHÇALI

- Editörler**
- Dr. Öğr. Üyesi Hanife ESEN AYGÜN
Çanakkale Onsekiz Mart Ünv. Eğitim Fakültesi
- Prof. Dr. Çiğdem ŞAHİN TAŞKIN
Çanakkale Onsekiz Mart Ünv. Eğitim Fakültesi
- 1. Bölüm** **Sosyal-Duygusal Öğrenme Nedir?**
Dr. Öğr. Üyesi Handan DOĞAN
Maltepe Ünv. Eğitim Fakültesi
ORCID ID: 0000-0002-5776-8649
- 2. Bölüm** **Dünyada Sosyal-Duygusal Öğrenme**
Dr. Öğr. Üyesi Mehtap SEZGİN
Ankara Sosyal Bilimler Ünv. Kuzey Kıbrıs Akademik Birimi
ORCID ID: 0000-0003-3830-6112
- 3. Bölüm** **Okul Öncesi Eğitimde Sosyal-Duygusal Öğrenme**
Doç. Dr. Burcu ÖZDEMİR BECEREN
Çanakkale Onsekiz Mart Ünv. Eğitim Fakültesi
ORCID ID: 0000-0003-3680-7511
- 4. Bölüm** **İlkokulda Sosyal-Duygusal Öğrenme**
Prof. Dr. Çiğdem ŞAHİN TAŞKIN
Çanakkale Onsekiz Mart Ünv. Eğitim Fakültesi
ORCID ID: 0000-0002-6341-5380
- Bölüm 5.** **Sosyal-Duygusal Öğrenme ve Akademik Başarı**
Dr. Öğr. Üyesi Hanife ESEN AYGÜN
Çanakkale Onsekiz Mart Ünv. Eğitim Fakültesi
ORCID ID: 0000-0001-9363-7083
- 6. Bölüm** **Özel Gereksinimli Çocuklar ve Sosyal-Duygusal Öğrenme**
Arş. Gör. Dr. Turgut BAHÇALI
Eskişehir Osmangazi Ünv. Eğitim Fakültesi
ORCID ID: 0000-0001-8936-3972

ÖNSÖZ

Bu kitap çocukların akademik ve yaşam becerilerini kazandıkları ilk dönem olan temel eğitimde sosyal-duygusal becerilerin yeri ve önemini anlatan bir kaynaktır. Günümüzde, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin sadece akademik başarılarına odaklanmanın yeterli olmadığı ve öğrenmenin sosyal bir ortam içinde gerçekleştiği bilinmektedir. Eğitimciler ve aileler çocukları üretken vatandaşlar, bilgili, sorumlu, sefkatli ve sosyal açıdan yetkin bireyler olarak yetiştirmeyi ve eğitmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, sosyal-duygusal öğrenme çocukların eğitim ve gelişimlerinin ayrılmaz bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal-duygusal öğrenme öz-farkındalık, öz-yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma ve etkili karar alma becerilerinin gelişimini desteklemektedir. Okullar öğrencileri bir üst kuruma ve yaşama hazırlayarak öğrencilerin sosyal-duygusal becerilerini geliştirmede önemli bir rol oynar.

Bu kitap temel eğitimde sosyal-duygusal öğrenmeyi öğrenme-öğretme sürecinin bir parçası olarak ele alarak; çocukları bütüncül bir yaklaşımla eğitmek için yeni bir bakış açısı sunmaktadır. Kitapta, sosyal-duygusal öğrenmenin tanımı, okul öncesi ve ilkokuldaki önemi ile bu alanda dünyada ve ülkemizde gerçekleştirilen çalışmalar ayrıntılı olarak incelenmiştir. Ayrıca, sosyal-duygusal öğrenmenin akademik başarı ile ilişkisi ve özel gereksinimli çocuklarda sosyal-duygusal öğrenme konuları ele alınmıştır. Bu doğrultuda, bu alanda çalışan akademisyenler, eğitim politikacıları, ilkokul ve okul öncesi öğretmenleri ile yöneticiler için başvuru kitabı olma özelliği taşımaktadır.

Kapsamlı ve titiz bir çalışmanın ürünü olan bu kitaba katkıda bulunan yazarlara kitabın her aşamasında gerçekleştirdikleri özverili çalışmalarından dolayı çok teşekkür ederiz.

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Hanife ESEN AYGÜN,

Prof. Dr. Çiğdem ŞAHİN TAŞKIN

20 Haziran 2021

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ V

BÖLÜM 1: Sosyal-Duygusal Öğrenme Nedir? 1

Dr. Öğr. Üyesi Handan DOĞAN

GİRİŞ 1

Öz-Farkındalık 4

Öz-Yönetim 5

Sosyal Farkındalık 5

İlişki Becerileri 6

Sorumlu Karar Verme 7

Sınıflar 8

Okullar 9

Aileler/Bakım Verenler 9

Toplum/Topluluklar 10

Sosyal-Duygusal Beceri Eğitimi 10

Etkili Bir Sosyal-Duygusal Öğrenme Programının Uygulama Çerçevesi 12

Sonuç 14

Kaynakça 16

BÖLÜM 2: Dünyada Sosyal-Duygusal Öğrenme 19

Dr. Öğr. Üyesi Mehtap SEZGİN

Sosyal-Duygusal Öğrenme Çalışmalarında Tarihsel Süreç 19

Dünyada Sosyal-Duygusal Öğrenme 21

Dünyada sosyal-duygusal öğrenmenin ölçülmesi 22

Dünyada sosyal-duygusal öğrenmeye ilişkin tarama çalışmaları 23

Dünyada sosyal-duygusal öğrenmeye ilişkin deneysel çalışmalar 25

Dünyada sosyal-duygusal öğrenme uygulamaları 27

Sonuç 28

Kaynakça 29

BÖLÜM 3: Okul Öncesi Eğitimde Sosyal-Duygusal Öğrenme 33

Doç. Dr. Burcu ÖZDEMİR BECEREN

Okul Öncesi Dönemde Sosyal-Duygusal Öğrenmenin Tanımı ve Yeri 34

Okul Öncesi Dönemde Sosyal-Duygusal Öğrenmenin Önemi 37

Okul Öncesi Dönemde Sosyal-Duygusal Öğrenmenin Etkileri.....	39
Okul Öncesi Dönemde Uygulanan Sosyal-Duygusal Öğrenme Programları ...	39
First Step to Success (Başarıya İlk Adım).....	41
İkinci Adım (Second Step).....	42
Ben Sorun Çözebiliyorum (I Can Problem Solve)	44
Pal'ın Arkadaşları (Al'sPals)	45
İnanılmaz Yıllar (IncredibleYears)	47
Alternatif Düşünme Stratejilerinin Desteklenmesi (PATHS)	48
Barış Çalışmaları (Peace Works).....	50
Tools of Mind (Zihin Araçları)	51
Güçlü Başlangıç Sosyal-Duygusal Öğrenme Programı (Strong Start A Social Emotional Learning Curriculum).....	52
Sonuç	53
Kaynakça.....	54

BÖLÜM 4: İlkokulda Sosyal-Duygusal Öğrenme..... 59

Prof. Dr. Çiğdem ŞAHİN TAŞKIN

Dünyada ve Türkiye'de İlkokulda Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	61
İlkokulda Uygulanan Sosyal-Duygusal Öğrenme Programları.....	65
4Rs (Reading, Writing, Respect & Resolution)	65
I Can Problem Solve.....	66
You Can Do It! Education	66
MindUp	67
PATHS (Promoting Alternative Thinking Strategies)	68
RULER	68
Responsive Classroom	69
Second Step	69
Sonuç	70
Kaynaklar.....	71

BÖLÜM 5: Sosyal-Duygusal Öğrenme ve Akademik Başarı..... 77

Dr. Öğr. Üyesi Hanife ESEN AYGÜN

Erken Çocukluk Döneminde Uygulanan Sosyal-Duygusal Öğrenme Programlarının Başarıya Katkısı	81
İlkokul Döneminde Uygulanan Sosyal-Duygusal Öğrenme Programlarının	

Başarıya Katkısı.....	83
Akademik Başarıya Etki Eden Sosyal-Duygusal Öğrenme Programları.....	85
Sonuç	89
Kaynakça	90

BÖLÜM 6: Özel Gereksinimli Çocuklar ve Sosyal-Duygusal Öğrenme..... 97

Arş. Gör. Dr. Turgut BAHÇALI

Zihin Yetersizliği Olan Çocuklar	97
Zihin yetersizliği olan çocuklar okul ve sosyal-duygusal öğrenme	99
Zihin yetersizliği olan çocuklarda sosyal-duygusal öğrenme müdahaleleri.....	100
Zihin yetersizliği olan çocuklarda sosyal-duygusal öğrenmeyi destekleme ..	100
Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklar	102
Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar ve sosyal-duygusal öğrenme	102
Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar ve erken çocukluk döneminde sosyal-duygusal öğrenme	105
Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda sosyal-duygusal öğrenme güçlüklerinin nedenleri.....	105
Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar ve sosyal-duygusal öğrenme müdahaleleri	106
Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda sosyal-duygusal öğrenmeyi destekleme.....	108
Özel Yetenekli Çocuklar	109
Özel yetenekli çocuklar ve sosyal-duygusal öğrenme.....	110
Özel yetenekli çocuklarda sosyal-duygusal öğrenmede aile ve öğretmen ..	113
Özel yetenekli çocuklarda sosyal-duygusal öğrenmeyi destekleme	114
Sonuç	116
Kaynakça	117